

Trekkers kiezen voor Biod

TOP-vakmanschap uit

Oldenzaal

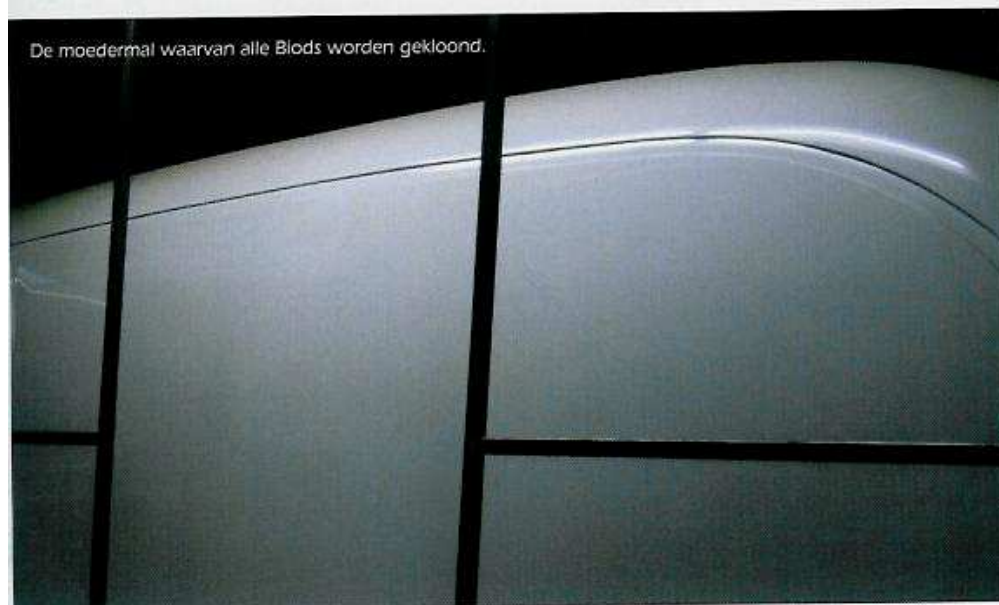

Een plaatje, zo'n Biod Nomade.

Het warme interieur "Aarde en Vuur".

De moedermaal waarvan alle Blods worden gekloond.

Vakmanschap is ... Afgezaagd die kreet van een bekende bierbrouwer in het oosten des lands. Maar datzelfde meesterschap geldt voor een caravanbouwer daar dichtbij in Oldenzaal. Want Biod stopt heel veel vakmanschap in zijn handgemaakte caravans. Zoveel handwerk dat er niet meer dan twee caravans per week uit de fabriek rollen. Als je toch zo'n caravan weet te

bemachtigen, heb je ook wat. Een oerdegelijke Biod staat immers garant voor een lange levensduur, prachtig gestroomlijnde vakantiemobiliteit, TOP-kwaliteit meubilair en een bedconstructie die het modieuze verlangen naar een vast bed meesterlijk weet te onderdrukken. Hoog tijd om te onderzoeken hoe zo'n Twents product tot stand komt.

Twee jaar geleden veranderde het Werkvoorzieningsschap Oost-Twente - nog langer geleden bekend als De Schakel - in een professionele marktgerichte onderneming met de naam TOP-Craft. Gebleven zijn de kansen die het bedrijf biedt aan mensen die om een of andere reden elders moeilijk aan de slag komen. Veranderd is dat TOP-Craft een efficiënt werkende onderneming is, die als grootste bedrijf van Oldenzaal met 750 gemotiveerde medewerkers de concurrentie aandurft. De naam TOP-Craft is samengesteld uit de beginletters van Twente Oost Producten en het woord Craftsmanship - een begrip dat de onderneming hoog in het vaandel draagt. Werkgebieden van TOP-Craft zijn groenvoorziening, productie van metaal, hout en textiel,

dat je nauwelijks achter je auto voelde als je de wijde wereld introk.

In 1964 ging de BIOD-productie naar de firma JEKO in Oldenzaal, die de meubelfabricage uitbesteedde aan sociale werkplaats De Schakel. Met JEKO ging het niet goed, zodat in 1969 De Schakel de fabricage van de complete caravan overnam. Er kwamen nieuwe typen, eerst een wat hoekiger model met een bruine band, later een schuin gestroomlijnde caravan met geïntegreerde disselkast. Avento in Meerkerk kreeg de commerciële verantwoordelijkheid met als gevolg dat de caravan - nog steeds van polyester - Avento-kleuren en -meubilair

kreeg. In 1994 werd BIOD weer zelfstandig en de kleuren gingen van beige en bruin naar helder wit.

Zo ongeveer parallel met de geboorte van TOP-Craft werd er ook geïnvesteerd in de innovatieve voortzetting van het product Biod. Daarom kreeg ontwerpbureau Kooymans D-sign in Eindhoven de opdracht een eigentijdse caravan te ontwikkelen, die én zijn tijd vooruit én tegelijkertijd tijdloos moest zijn. Inderdaad, fors geïnvesteerd, want de hernieuwde keuze voor polyester - het sterke punt van Biod - betekende het ontwikkelen van een nieuwe mal. En zo'n moedermal - de moeder van alle

mechanische en elektrische montage en natuurlijk caravanbouw.

Traditie en innovatie

De geschiedenis van de Biod-caravan gaat terug tot 1957 toen machinefabriek B.I.O.D. - Beter Is Ons Devies - zich stortte op de ontwikkeling van een kampeerwagen. Die werd in 1959 getoond op een tentoonstelling in Essen, waar ook een eivormige polyester caravan prijkte die was ontworpen door een zekere Franz Maly. Dat leek veel interessanter dan de eigen vouwwagen, dus verwierf de machinefabriek het jaar daarna een licentie om die caravans in Nederland te bouwen. Dat werd uiteindelijk de BIOD Extase, het kampeer-eitje

TOP-Craft maakt ook meubels.

Deze machine maakt Biod-meubilair.

Een leeg Nomade-casco.

De revisie van een Biod Extase blijft de moeite waard.

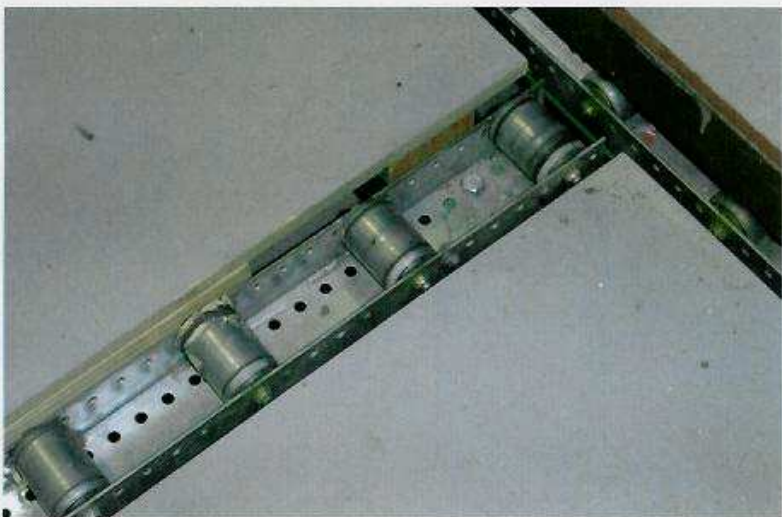
Caravannen! **FABRIEKSBEZOEK**

Het montageplatform met acht werkstations.

Biods - met daarvan afgeleide productie mallen vereist een investering van honderdduizenden euro's!

Ondernemen is risico lopen. TOP-Craft durfde het aan en het resultaat mag er zijn. Het grootste model Biod met een inwendige lengte van 4,50 m heet Nomade en wordt geleverd als TD en TLH. De TD heeft twee tafels, de TLH een zithoek met hoekkeuken achterin. De Scout is iets meer dan een halve meter korter en kent de uitvoeringen TLL, TL en TD. De TL is in tegenstelling tot de TLL een dwarslaper. In het programma ontbreekt een caravan met vast bed. Dat is geen vergissing want Biod heeft de bedmover uitgevonden, die een vast bed overbodig maakt. Met het voordeel dat je met een Biod kiest voor een makkelijk hanteerbare, voortreffelijk rijdende caravan met een breedte van niet meer dan twee meter, terwijl de zithoek in een handomdraai kan veranderen in een comfortabel bed. Hoe dat werkt, leest en ziet u verderop in dit verhaal.

Hierover rolt een basisplaat met caravan naar een volgend werkstation.

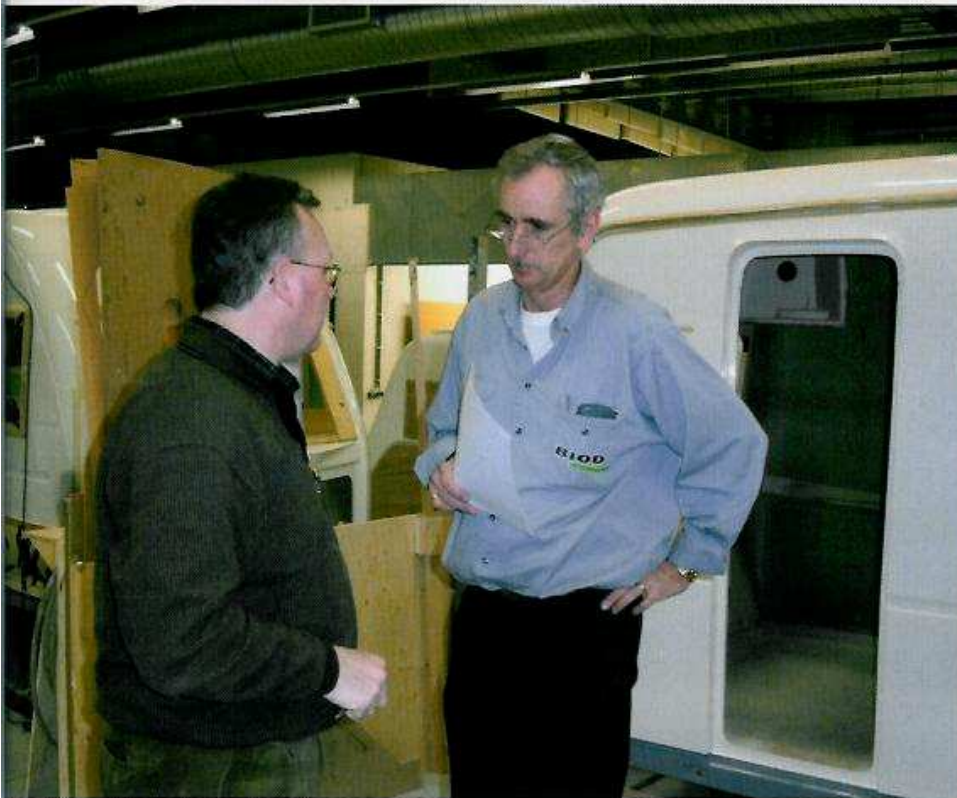
De fabriek in

John Steffens is teammanager van de caravanafdeling van TOP-Craft. Hij laat me allereerst de moeder van alle Biods zien, de moedermal dus. Die staat een

Het inlijmen van raamlijsten,

Het interieur is nog kaal.

Als we naar de caravanaafdeling lopen, komen we door de houtbewerkingshal. Daar ontstaan fraaie bergmeubelen en we zien ook de machine waarop caravanmeubilair wordt gemaakt. Volautomatisch bewerkt die machine bijvoorbeeld de omtrek van een Biod-tafelblad. Zo houdt TOP-Craft de kwaliteit van het caravanmeubilair in eigen hand en dat kan niet van alle caravanfabrikanten worden gezegd.

Even later komen we in de Biod-montagehal. Daar staan enkele polyester-casco's al te wachten tot ze op de montagelijn worden afgewerkt. Steffens: "Die casco's komen uit België, van Indupol in Arendonk. Dat is een grote polyesterfabrikant, die ook de fronten voor Kip en Chateau maakt. Wij leveren de bodemplaten aan Indupol met een soort hulponderstel. Daar bouwt Indupol het polyester casco op. Iedere week arriveert er een vrachtauto uit België met meestal twee Nomade-casco's, want die worden het meest gevraagd. Maar er kunnen ook drie Scouts op een vrachtauto."

beetje verstopt, maar toch veilig opgeborgen achter een stapel Alko-assen. John zegt: "We hebben aan de hand van het ontwerp van Kooymans D-sign hier zelf deze mal gebouwd. Dat was een gigantisch werk, want het ding is opgebouwd uit hout en polyester en moet de hele looptijd van de caravan meegaan. Later is de mal bij een speciaal bedrijf in Bladel spiegelglad afgewerkt. Van die

positieve moedermal zijn weer vijf negatieve werkmallen van staal en polyester gemaakt. Die aparte mallen - voor dak, twee zijkanten en de voor- en achterkant - kunnen met paspennen nauwkeurig in elkaar worden gezet, zodat de binnenuimte een exacte afdruk vormt van het caravanmodel. Als de werkmallen versleten zijn, maken we van de moedermal weer nieuwe."

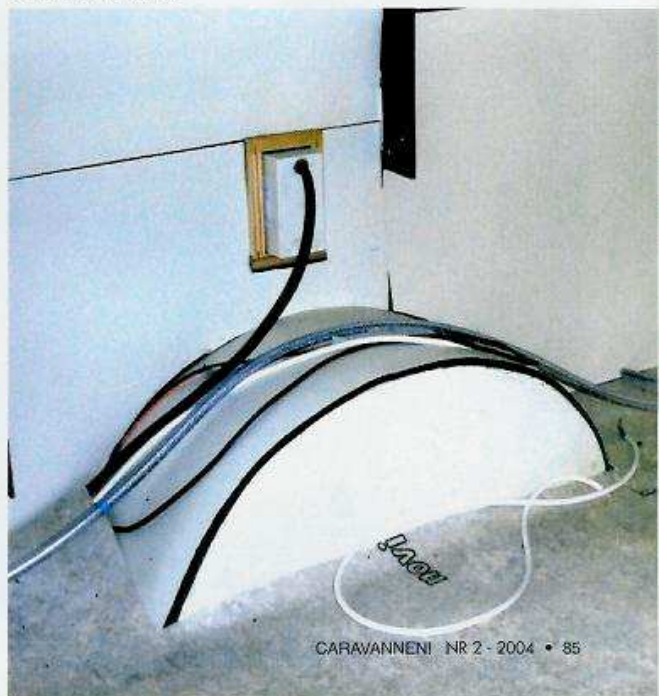
Teamleider John Steffens (links) overlegt met zijn assistent Henk Bennink.

Het cascodeel dat in een werkmal ontstaat, is 3 à 4 mm dik en bestaat uit afwisselende lagen glasmatwapening en polyester. De buitenste laag is een zgn. gelcoat van een halve millimeter dik, die door-en-door is gekleurd. Die kleur is crèmewit met aan de onderkant grijs voor de "skirts". In totaal zijn er vier lagen glasmat en vijf lagen polyester en

Aan een werkbank worden onderdelen klaargemaakt voor montage.

Wielkast met isolatie.

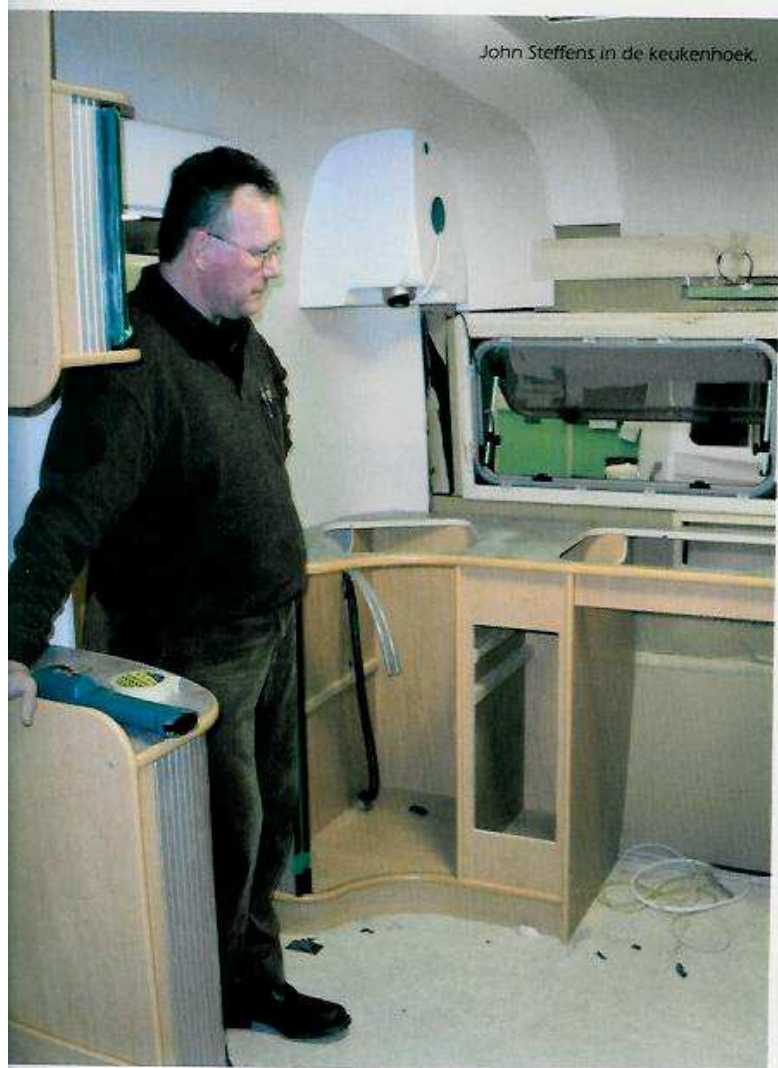

Werkoverleg.

dat betekent dat een stootje tegen een Biod niet meteen een deuk betekent, zoals bij een caravan met een wand van aluminium.

Door de geraffineerde verbindingstechniek kun je aan het kant-en-klare casco nauwelijks zien dat het uit afzonderlijke delen is opgebouwd. Want dat samenbouwen gebeurt door de vijf werkmallen compleet met het daarin gevormde polyester in elkaar te zetten. Met enige moeite klimt iemand dan in de mal en vult ter plaatse van de naden de ontbrekende gelcoat, glaswapening en het polyester aan. Als de mal weer uit elkaar gaat, blijft het complete polyester casco over. De verbindingsnaad is nagenoeg onzichtbaar en de sterkte overal even groot. Steffens: "Dat polyester is natuurlijk een van de belangrijkste verkoopargumenten van ons, maar het maakt een caravan wel duur. Het casco vormt zo ongeveer een derde van de kostprijs."

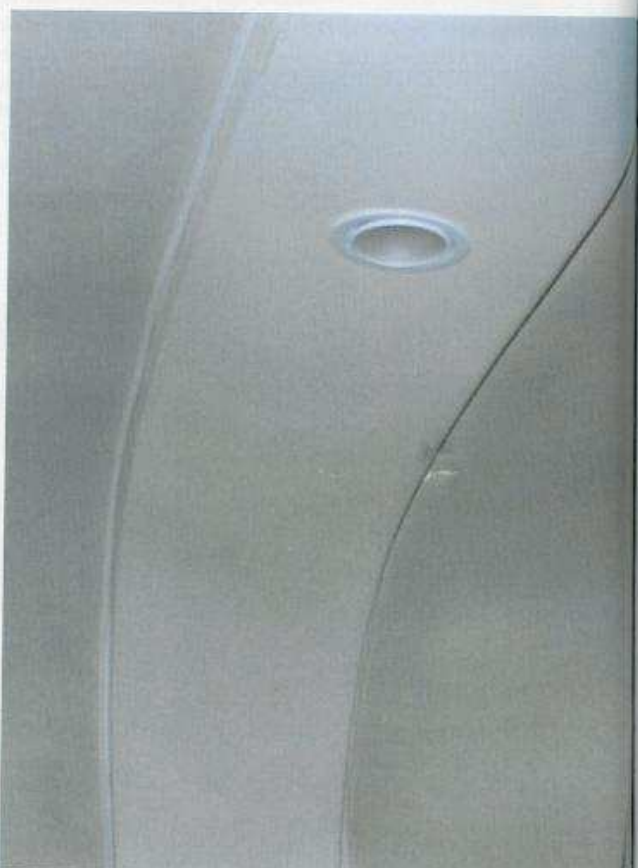

John Steffens in de keukenhoek.

De plafondlijst met spot maakt het dak stijver.

Montageband

Met twee handgemaakte caravans per week valt er niet veel te automatiseren. Een caravan is immers geen auto die met honderden stuks per dag van de band loopt. Toch is er goed nagedacht toen

Willem is terecht trots op zijn werk.

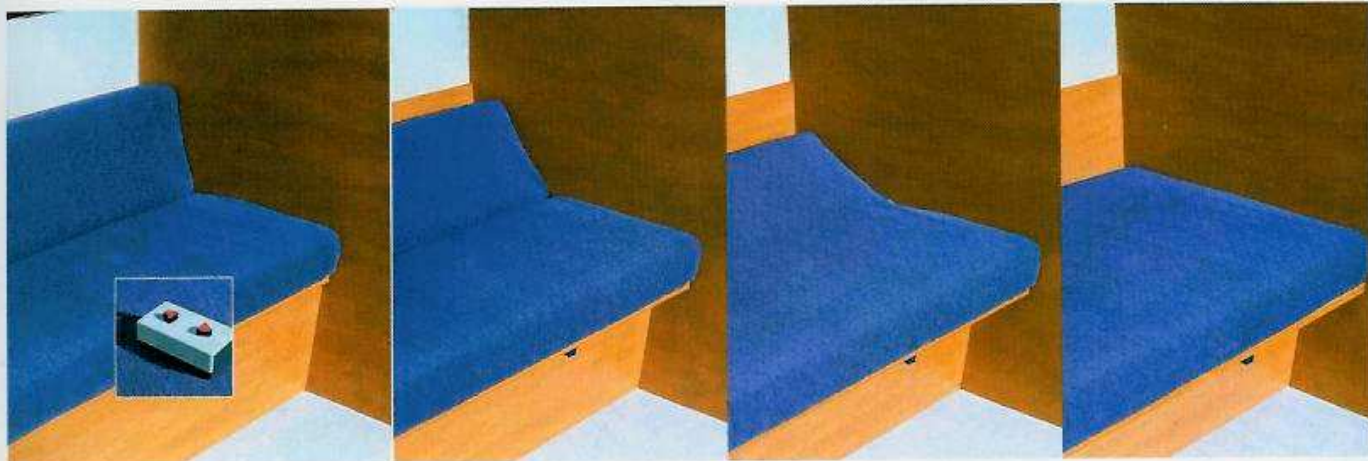
het nieuwe model in productie ging. Nadat het casco op een hefbrug is voorzien van chassis en onderstel, wordt het geheel op een stevige basisplaat gezet. Die plaat is verrijdbaar op een groot montageplatform met een achttal werkstations. Twee keer per week schuift een

Prachtig dat meubilair van TOP-Craft.

John Steffens demonstreert de bedm

caravan op zijn basisplaat over rollenbanen naar een volgend station. Het platform heeft in het midden een verhoogd gedeelte zodat de monteurs makkelijk in en uit een caravan kunnen stappen. Op dat hoge deel staan ook een paar werkbanken waaraan de monteurs onderdelen kunnen voorbereiden.

Ik zie iemand die zichtbaar plezier heeft in zijn werk. Hij heet Willem en zegt: "Dit is prachtig werk. Afwisselend en je kunt je er helemaal in uitleven." Inderdaad is iedere caravan een meesterstukje met ingebouwd vakmanschap. Door de handmatige productie is het zelfs mogelijk - binnen technische en logistieke mogelijkheden - speciale wensen van klanten te verwezenlijken. Al is het niet meer zo dat de buitenkant in iedere willekeurige kleur kan worden gespoten zoals bij de vroegere BIODs die gelakt waren. Het proces met gelcoat beperkt het aantal kleuren tot wit en grijs, maar de gekleurde laag is veel en veel dikker en de vroegere osmoseproblemen behoren definitief tot het verleden.

Langzaam zie je de caravan op de acht werkstations groeien. Steffens: "In andere fabrieken wordt een caravan opgebouwd, maar een BIOD wordt ingebouwd. Let ook even op het dak. Daar zie je in de langsrichting een speciale rib van polyester. Die geeft het dak extra sterkte en stijfheid, en we werken daar bedrading in weg. Bovendien bouwen we er die mooie spotjes in." John laat samen met zijn assistent Henk Bennink ook zien hoe de goede isolatie van een BIOD tot stand komt. Daarvoor wordt polyethyleenschuim gebruikt, dat een betere isolatiewaarde heeft dan polystyreen, dat de meeste caravanfabrieken gebruiken.

TOP-Craft past polyethyleenschuim toe met een zelfklevende achterkant. De bovenhelft van de caravan krijgt twee lagen van ieder één centimeter dik, waarvan de bovenste is afgewerkt met een opgebrande witte skai-laag. De onderste helft krijgt maar één laag polyethyleenschuim omdat daar het casco extra dik en isolerend is. Want daar bevindt zich zgn. paraboom in het polyester, een speciaal sandwichmateriaal dat bestaat uit twee deklagen van glasweefsel met daartussen een honingraatstructuur. Dat materiaal uit de ruimtevaart heeft hier twee functies. Het geeft het casco extra stijfheid en het werkt warmte-isolerend.

Meubilair met bedmover

Caravanmeubilair is - ter besparing van geld en gewicht - meestal hol. Het meubilair van BIOD is daarentegen massief. Niet van zwaar spaanplaat maar van licht populierenmultiplex. Daar kun je zonder bezwaar een schroef in draaien en die blijft ook nog vastzitten. Dus zul je in een BIOD geen nieten vinden, want al het meubilair wordt degelijk geschroefd en

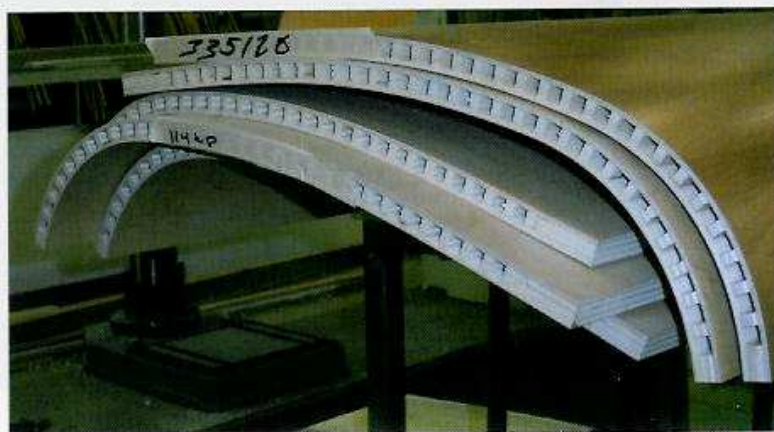
gelijmd. Het meubilair ziet er erg mooi uit, fraai afgerond, werkelijk een lust voor het kritisch oog. Steffens: "Alleen de rondgebogen delen kopen we in, want voor het maken daarvan zijn we niet ingericht. Onze rondgebogen kastdeurtjes zijn dus wel hol."

De afwerking van het meubilair is geprint in lichte - interieur "Hemel en Water" - of iets donkerder - interieur "Aarde en Vuur" - appelhoutstructuur. Steffens: "Houtfineer is echt niet te betalen en bovendien minder praktisch. Ons meubilair kun je met een vochtige doek uitstekend schoonmaken."

Dan nog even de beloofde explicatie van de bedmover. Dat is dus het antwoord van BIOD op het - overgewaardeerde - vaste bed. Met een - forse - meerprijs kun je in een Scout TLL of een Nomade TLH een elektrische bedmover laten inbouwen. Met een druk op de knop kunnen de twee banken van twee meter lengte dan veranderen in een bed met een formidabele oppervlakte van vier vierkante meter. Bij die constructie zit een losse tafel erg in de weg, zodat daar ook weer een speciale BIOD-oplossing

Zo werkt de bedmover in een kant-en-klare BIOD.

Alleen de ronde kastdeurtjes zijn hol.

Fietsendragers worden in de fabriek gemonteerd.

voor is bedacht. De tafel is namelijk tweedelig, zodat bij het maken van het bed het ene tafeldeel onder het andere schuift en het geheel kan worden weggeklapt.

John Steffens demonstreert dat het ook eenvoudiger kan. Met een handbediende bedmover heb je bij het bestellen minder pijn in je portemonnee en krijg je een minder decadent gevoel. Het bed ontstaat door simpelweg de zitting naar voren te trekken, waarna het rugkussen keurig achter de zitting komt te liggen.

Dankzij polyester een fraai afgeronde lichtpartij.

Overbodig om te vertellen dat je in beide gevallen comfortabel ligt op een dikke polyethermatras met verende lattenbodem. Bij een handbediende bedmover ontstaan er twee afzonderlijke langsbedden, omdat er voor het bedienen een smal gangpad moet overblijven.

Praktisch ontwerper

Bij onze rondgang in de caravanmontagehal zie ik steeds een man bedrijvig rondlopen. Kenmerken: eigenwijze snor, slimme oogjes, fonkelende brillenglazen. Als hij weer eens opduikt voor een caravanraam, vraag ik John wie dat is. "Dat is Herman Diepenmaat. Hij is onze ontwerper en heeft alle ideeën van Kooymans D-sign vertaald naar de praktijk van TOP-Craft. Hij heeft de moedermaal gebouwd en ook alle tekeningen gemaakt. Zonder Herman hadden we nu niet zo'n Biod gehad!" Met zoveel samengebalde inventiviteit vraag je je af of het devies van deze caravan nog wel geldig is: Beter Is Ons Devies. Kan en moet het nog beter? Is het na al die veranderingen vanaf 1957 nog niet goed genoeg? Ach, dat zullen die ontwerpers

Ontwerper Herman Diepenmaat.

van de Biod Extase, Bambi, Expert en noem maar op, zich ook wel hebben afgevraagd.

Mensen zijn rusteloos, willen steeds meer, gaan hoger, willen verder. En zo zullen deze Nomade en deze Scout ook wel weer een opvolger krijgen, al gaan Biod-ontwerpen heel erg lang mee. Maar als je erop uit trekt met je Biod, heb je rust, ga je onthaasten. Dankzij Herman, Willem, John en al die anderen die genoten van het bouwen van uw Biod, kunt u straks comfortabel genieten van een caravan die jarenlang trouwe dienst zal blijven doen.

Tekst: Frans Zuurveen

Foto's: Biod, Frans Zuurveen

Het voorraam
samen m
Polyplast
ontworpe

